

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Virkki, Tuija

Title: Moraalisen eksklusion mekanismit maahanmuuttajamiesten väkivaltaa koskevassa kansalaiskeskustelussa

Year: 2019

Version: Published version

Copyright: © 2019 Westermarck-seura

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Virkki, T. (2019). Moraalisen eksklusion mekanismit maahanmuuttajamiesten väkivaltaa koskevassa kansalaiskeskustelussa. *Sosiologia*, 56(1), 26-43.

<https://journal.fi/sosiologia/article/view/124378>

Moraalisen eksklusion mekanismit maahanmuuttajamiesten väkivaltaa koskevassa kansalaiskeskustelussa

Tuija Virkki

Abstrakti

Maahanmuuttajamiesten tekemä väkivalta ja sen uhka on kiivasta keskustelua ja vahvoja moraalisia kannanottoja herättävä aihe. Artikkelissani tarkastelen aiheesta eri internetfoorumeilla käytyä kansalaiskeskustelua, joka on virinnyt reaktiona viimeaikaisiin väkivaltatapauksiin. Tulkitsen keskustelussa korostuvia moraalisia kannanottoja moraalisen järjestyksen tuottamista jäsentävän kategoria-analyysin keinoin sekä rodullisesti hierarkisoivia prosesseja tarkastelevan jälkikoloniaalin tutkimuksen näkökulmasta. Tutkimukseni mukaan maahanmuuttajamiesten väkivaltaa merkityksellistetään erityistä moraalista paheksuntaa ja huolta synnyttävänä toimintana, joka saa yksittäistä tekoa suurempaa symboliarvoa. Esittelen artikkelissani väkivallan kulttuuristavaa, demonisoivaa ja dehumanisoivaa kategorisointia sekä väkivaltaisen maahanmuuttajamiehen esittämistä ”takapajuisena barbaarina”, ”vaarallisena paholaisena” ja ”halveksittavana elukkana”. Kategorisointien ytimessä ovat länsimaisen kulttuurin moraalista paremmuutta ja rodullistettujen ihmisryhmien moraalista alempiarvoisuutta tai täydellistä moraalittomuutta korostavat moraalihierarkiat. Näiden pohjalta luodaan perusteita moraaliselle ulossulkemiselle, jolla rajataan kokonaisten ihmisryhmien kuulumista kansakuntaan tai äärimmillään koko ihmiskuntaan monilla symbolisilla ja konkreettisilla tavoilla. Samalla moraalinen eksklusio toimii keskusteluissa keskeisenä mekanismina, jonka kautta maahanmuuttovastaisuus näyttäytyy oikeutettuna ja suorastaan eettisenä responssina kansakunnan tai laajemmin koko

länsimaisen sivilisaation moraalista perustaa dramaattisella tavalla uhkaavaan toimintaan.

Asiasanat: julkinen keskustelu, kategoria-analyysi, maahanmuuttajat, moraalinen järjestys, väkivalta

Mechanisms of moral exclusion in public debates on violence perpetrated by migrant men

Abstract

Violent acts and the threat of violence by migrant men is a topic that is a subject of heated public discussions. In this article, I will look at the moral stance of these discussions. My data consist of discussion threads in online discussion fora and blogs, triggered by events such as high-profile rape cases and an alleged terrorist attack. I have analyzed the data by means of category analysis and focused on the ways in which the online debaters make category distinctions and categorical generalizations along a moral basis. According to my analysis, violent acts by migrant men are constructed as a more significant moral transgression than those by Finnish men, as well as a more serious threat to the moral order of the Finnish society. My study illustrates the ways in which the online debaters invoke 1) culturalizing, 2) demonizing and 3) dehumanizing categorizations of violent acts by migrant men in order to construct the accompanying figures of a violent migrant man as 1) “a backward barbarian”, 2) “a dangerous devil” or 3) “a despicable animal”. Drawing on postcolonial theories, I argue that these categorizations are based on racialized moral hierarchies between the moral superiority of the white Western culture and the moral inferiority or total amorality of non-Western racialized cultures. My study shows how the categorizations of violent migrant men provide ground for representing all migrants as morally transgressive Others, thus legitimizing their moral exclusion from the Finnish society or, at its extreme, from the whole humankind. Moral exclusion is revealed to be the main mechanism in translating

perceptions of moral transgressions into representing migrants as undeserving any human rights and ethical treatment.

Key words: category analysis, migrants, moral order, public discussions, violence

Johdanto

Varmasti jokainen normaali ihminen on kauhuissaan ja peloissaan kun katsoo millaiseen tilaan Suomi on saatu pakolaisvyörytyksellä. Kun aiemmin vanhemmat vain pelkäsivät, että matu [=maahantunkeutuja] raiskaa tyttären pusikossa, nyt on pelättävä myös siitä, että tyttäresi kurkku leikataan keskellä päivää torilla. (19.8.2017)

Näin kommentoi eräs internetkeskustelija maahanmuuttajamiesten väkivaltaisuutta ja sen riskiä. Tätä koskevaa, viime vuosina internetin keskustelufoorumeilla käytyä kansalaiskeskustelua tarkastelen tässä artikkelissani. Kansainvälisen ”pakolaiskriisin” myötä myös Suomeen tuli vuonna 2015 ennätysmäärä turvapaikanhakijoita. Turvapaikanhakijoiden määrän lisääntyä jo ennestään vilkasta keskustelua maahanmuutosta kiihdyttivät uhkakuvat turvapaikanhakija- ja maahanmuuttajamiehistä naisiin kohdistuvan seksuaalisen väkivallan tekijöinä sekä useat mediahuomiota saaneet raiskaukset, joiden tekijät osoittautuivat turvapaikanhakijoiksi tai muutoin maahanmuuttajataustaisiksi miehiksi. Keskustelu kulminoitui Turussa elokuussa 2017 turvapaikanhakijamiehen lähinnä naisiin kohdistamiin puukotuksiin, joita tutkittiin terroristisessa tarkoituksessa tehtyinä murhina ja niiden yrityksinä. Sekä seksuaalista väkivaltaa että terrorismia koskevissa keskusteluissa maahanmuuttajamiehet nähtiin symbolisena ja konkreettisena uhkana niin suomalaisten naisten kuin laajemminkin koko kansakunnan turvallisuudelle.

Molemmat aiheet herättivät kuohuntaa ja suoranaista paniikkia, jota voitaisiin luonnehtia moraaliseksi. Moraalisella paniikilla tarkoitetaan yhteisössä kärjistyvää huolta jonkin ilmiön, asian tai ihmisryhmän luomasta uhasta vallitsevalle sosiaaliselle

ja moraaliselle järjestykselle (Cohen 2002, 1; Walsh 2017, 645). Moraalisen paniikin tutkimusta on kuitenkin kritisoitu keskittymisestä ilmiöiden herättämiin ”liiallisiin” tai jopa irrationaalisiksi nähtyihin paniikkireaktioihin ja paniikin moraalisen ulottuvuuden jättämisestä liian vähäiselle huomiolle (Noble 2016, 216–217; Rohloff ym. 2013, 6–7).

Kansalaiskeskusteluihin tutustuessani huomioni kiinnittyikin keskusteluissa korostuviin moraalisiin kannanottoihin. Moraalisen paniikin tutkimukseen kohdistuva kritiikki toimi yhtenä ylykkeenä keskittyä tarkastelussani juuri keskustelun moraalisiin ulottuvuuksiin, joiden suhteen moraalisen paniikin tutkimuksen anti on rajallinen. Ammennan aineksia tutkimukseeni pääasiassa moraalisen järjestyksen tuottamista jäsentävästä kategoria-analyysistä, kulttuurisesti ja arvottavasti toiseuttavien järjestysten tuottamista tulkitsevasta jälkikoloniaalista tutkimuksesta sekä toiseuttaviin kategorisointeihin pohjautuvan moraalisen eksklusion eli ulossulkemisen mekanismeja teoretisoivasta tutkimuksesta. Näiden tarjoaman viitekehyksen puitteissa tarkastelen artikkelissani sitä, millaisia moraalisia kannanottoja ja niihin perustuvia toiseuttamisen kategorioita keskusteluissa muodostetaan sekä sitä, mihin niitä käytetään. Kiinnitän erityistä huomiota toiseuttaviin kategorisointeihin pohjautuvan moraalisen eksklusion mekanismeihin, joiden kautta keskustelu maahanmuuttajamiesten väkivallasta ja sen uhasta muuntuu yleisemmin maahanmuuttoa ja maahanmuuttajien kohtelua koskeviksi kannanotoiksi.

Toiseuttavat uhkakuvat ja moraalinen eksklusio

Maahanmuuttajamiesten väkivaltaa ja laajemmin maahanmuuttoa koskevan kansalaiskeskustelun taustalla on globalisaatiokehityksen myötä kasvanut huoli

kansalliset rajat ylittävän liikkuvuuden seurauksista. Viimeisen parinkymmenen vuoden aikana kysymys maahanmuutosta ja pakolaisuudesta on herättänyt kasvavaa epävarmuutta ja pelkoa monen maahanmuuttoa vastaanottavan maan valtaväestössä, jopa siinä määrin, että maahanmuuttoa on alettu pitää kansallista turvallisuutta uhkaavana ongelmana (Esses, Medianu & Lawson 2013; Lazaridis & Wadia 2015, 2). Julkisuudessa luodaan uhkakuvia maahanmuuttajien "tulvasta" ja sen aiheuttamista kustannuksista, maahanmuuttajien mukanaan tuomista haitallisista kulttuurisista käytännöistä, vaarallisista taudeista sekä rikollisuuteen, väkivaltaan ja terrorismiin liittyvistä vaaroista. Yhdysvalloissa 2001 tapahtuneiden ja myöhemmin myös Eurooppaan levinneiden terroristi-iskujen myötä radikaaliin islamistiseen toimintaan liittyvää terrorismia on alettu pitää yhtenä aikamme polttavimmista ongelmista (Beck 2002).

Monet aikalaisanalyysit tulkitsevat maahanmuuton problematisoinnin ja sitä koskevien uhkakuvien olevan seurausta globalisaation synnyttämästä kollektiivisesta epävarmuudesta ja turvattomuuden tunteesta kansallisiin rajoihin ja kansalaisuuteen liittyvissä kysymyksissä (Scholte 2005, 281). Taustalla on siirtyminen suhteellisen stabiilista maailmasta liikkuvaan, alati muuttuvaan ja yhä monikulttuurisempaan toimintaympäristöön. Siirtymän myötä vahvistuvat epävarmuuden tunteet luovat tarvetta yksinkertaistavaan erotteluun "meidän" kulttuurimme ja "toisten" kulttuurien välillä ja tämän pohjalta tehtäviin entistä jyrkempiin kansallisiin rajanvetoihin. Monien muiden länsimaiden tavoin myös Suomessa julkista keskustelua sekä poliittista ilmapiiriä muotoilevat aiempaa vahvemmin uusnationalistiset ja oikeistopopulistiset retoriikat (Campani & Lazaridis 2017, 1–3; Keskinen, Näre, & Tuori 2015, 4).

Niin uusnationalistisissa ja populistisissa retoriikoissa kuin yleisemmissäkin keskusteluissa käytetään terroristisen väkivallan ja erityisesti naisiin kohdistuvan väkivallan uhkaa todisteena eri kulttuurien yhteensopimattomuudesta ja perusteena vastustaa länsimaiden ulkopuolelta tulevaa maahanmuuttoa (Brubaker 2017, 1193; Keskinen 2012, 262). Ei-länsimaisten miesten naisiin kohdistama väkivalta sekä lähtömaiden kulttuurien perinteisiksi ja naisia alistaviksi katsotut käytännöt ovat synnyttäneet kiivasta debattia maahanmuuton riskeistä ja monikulttuurisuuden kriisistä. Näitä teemoja käytetään myös välineenä monenlaisiin poliittisiin päämääriin (Farris 2017, 11). Suomessa esimerkkinä tästä on viime vuosikymmenen lopulla ulkomaalaisten miesten tekemiksi epäiltyjä raiskaustapauksia koskeva keskustelu, joka edesauttoi Perussuomalaisten maahanmuuttovastaisen siiven nousua päivänpolitiikkaan vuoden 2008 kunnallis- ja vuoden 2009 europarlamenttivaaleissa (Keskinen 2011, 110).

Väkivallan teemaa käytetään näissä keskusteluissa erottelemaan maahanmuuttajia ja valtaväestöä sekä osoittamaan maahanmuuttajien kulttuurista vierautta ja kansakuntaan kuulumattomuutta (Keskinen 2011, 107). Keskustelut pohjaavat oletuksiin väkivaltaisista ja naisia alistavista kulttuurisista käytännöistä tiettyjen ei-suomalaisten ryhmien olemuksellisina ominaisuuksina. Usein vertailukohteeksi asetetaan suomalainen kulttuuri, jota keskeisesti määrittävinä kansallisina arvoina nähdään sukupuolten tasa-arvo, ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja väkivallattomuus (Keskinen 2014, 471–472). Tämänkaltaisia kulttuurisen hierarkisoinnin prosesseja tarkasteltaessa on otettava huomioon sukupuolen ja kulttuurin, etnisyyden, uskonnon, rodun ja kansalaisuuden keskinäiset kytkökset,

joiden jäsentämisessä hyödynnän jälkikoloniaalille tutkimukselle keskeisiä käsitteitä ja näkökulmia (Garner 2009; Keskinen, Näre, & Tuori 2015).

Rodullistamisella tarkoitan prosessia, jossa muualta tulleiden lähtömaan, ihonvärin, nimen tai puhuman kielen perusteella oletettu kulttuurinen, rodullinen, etninen tai uskonnollinen tausta määrittää sitä, millaisia ominaisuuksia ja arvoja heihin liitetään. Rodullistamisen prosessissa näitä ominaisuuksia verrataan normiksi asetetun valkoihaisen Suomessa syntyneen suomalaisen ominaisuuksiin. Tutkimukselleni keskeisimmässä osassa on toiseuttamisen käsite. Tällä jäsennän sitä arvottavaa hierarkiaa tuottavaa valtasuhdetta, jossa muualta tulleet määritetään paitsi erilaisiksi, myös alempiarvoisiksi ”toisiksi” suhteessa suomalaisuuden muodostamaan normiin. Olennaisia ovat myös ne prosessit, joissa sukupuolten tasa-arvon teemaa käytetään rodullistavaan hierarkisointiin sekä rodullistettujen miesten toiseuttamiseen ja ulossulkemiseen (Scheibelhofer 2017, 97).

Vaikka jälkikoloniaalissa tutkimuksessa tuodaankin esille moraalien keskeisyyttä rodullistavien hierarkisointien muodostumisessa, väkivaltailmiöön liittyviä toiseuttamisen prosesseja on tutkittu vain harvoin nimenomaan moraaliossa viitekehyksessä (Baird 2009). Tässä tutkimuksessa pyrin paikkaamaan tätä tutkimusaukkoa. Tarkastelen, kuinka rodullistavia ja toiseuttavia ”meidän” ja ”muiden” välisiä erotteluja rakennetaan moraaliossa eroina väkivallan uhasta keskusteltaessa sekä kuinka tätä erottelua käytetään ilmiötä koskevien moraalisten kannanottojen muodostamisessa. Alun perin tavoitetta inspiroi moraalisen paniikin tutkimuksen valtavirtaan kohdistuva kritiikki (Hayle 2013; Noble 2016), jonka piirissä on kehitetty moraalisen paniikin peruskäsitteistöä moraaliossa ulottuvuuksia painottavasta näkökulmasta. Erityisen mielenkiinnon kohteena tässä tutkimuksessa on ”meidän” ja

”muiden” välisen rajanvedon merkityksellistäminen moraalisen kahtiajakona ”meihin hyviin” ja ”niihin pahoihin”, joista jälkimmäisen pohjalta konstruoidaan moraalisen paniikin tutkimuksessa ”kansanvihollisiksi” kutsuttuja ryhmiä (Rohloff ym. 2013, 19).

Moraalisen paniikin moraalisia ulottuvuuksia painottavan tutkimuksen mukaan hyvän ja pahan dualismiin pohjautuvan toiseuttamisen taustalla on monenlaisia globaalin epävarmuuden, turvattomuuden ja uhkakuvien määrittämään nyky maailmaan liittyviä tendenssejä (Noble 2016, 215–217). Vaikka alati muuttuva ja moniarvoistuva maailma tarkoittaaakin moraalisten järjestysten moneutta ja joustavuutta, sen vastareaktionä on nähtävissä uus konservatiivisia pyrkimyksiä moraalisesti yksinkertaistaviin rajanvetoihin (ks. myös Gambetti & Godoy-Anativia 2013, 7–12). Epävarmuuden dilemmoihin ja yhteiskunnallisiin muutosprosesseihin sisältyvää kompleksisuutta yksinkertaistetaan jäsentämällä niitä moralisoivan hyvän ja pahan vastakkainasettelun kautta sekä esittämällä niihin ratkaisuja, jotka tähtäävät moraalisten jakolinjojen jyrkentämiseen (Noble 2016, 217). Erityisesti vuosituhannen alun terroristi-iskujen nähdään palauttaneen jyrkät hyvän ja pahan rajanvedot yhteiskunnalliseen keskusteluun ja poliittiseen retoriikkaan (Holland 2014, 202).

Hyvän ja pahan rajanvetoihin nojautuva kansanvihollisten konstruointi edustaa kuitenkin vain yhtä toiseuttamisen muotoa. Se ei myöskään kerro paljoakaan niistä moniulotteisista tavoista, joilla moraalialia käytetään oikeuttamaan tiettyihin ihmisryhmiin kohdistuvaa ulossulkemista. Erilaisten toiseuttamisen muotojen jäljittämässä hyödynnän kategoria-analyysia, jota esittelen jäljempänä menetelmäosiossa. Ulossulkemisen moraalialia perusteita jäsentäessäni hyödynnän puolestaan sosiaalipsykologista moraalialia eksklusion tutkimusta. Siinä tarkastellaan toiseuttamiseen perustuvia moraalialia sisään- ja ulossulkemisen

mekanismeja, joiden kautta kokonaiset ihmisjoukot voidaan nähdä vaihtoehtoisesti joko ihmisarvoisen kohtelun arvoisina tai eettisen kohtelun ulkopuolelle suljettavina ryhminä (Goodale 2016; Opatow 2001; Pilecki ym. 2014; Tileaga 2015).

Diskursiivisesta näkökulmasta moraalisen eksklusion ytimessä ovat moraaliseen paheksuntaan perustuvat ontologiset rajanvedot tiettyihin ihmisryhmiin. Näiden katsotaan menettäneen oikeutensa eettiseen ja ihmisarvoiseen kohteluun toiminnallaan, joka rikkoo tietyn yhteisön, yhteiskunnan tai laajemmin koko ihmiskunnan tärkeitä arvoja ja normeja. (Tileaga 2015, 114–127.) Näin moraalista eksklusiota voidaan käyttää perusteluna näiden ryhmien symboliseen ja konkreettiseen ulossulkemiseen. Tutkimukseni kohteena ovatkin juuri ne tavat, joilla maahanmuuttajamiesten väkivallan moraalinen arvottaminen muuntuu kaikkiin maahanmuuttajiin kohdistuvan ulossulkemisen perusteluiksi.

Kansalaiskeskustelut ja niiden analyysi

Maahanmuuttajamiesten väkivaltaa koskevan kansalaiskeskustelun keskeisimmät foorumit ovat media ja sosiaalinen media. Näillä on yhteiskunnan medioitumisen ja digitalisoitumisen myötä yhä keskeisempi merkitys yleisen mielipiteen ja asenneilmaston muodostumisessa (Couldry & Hepp 2013). Artikkelissani tarkastelen eri internetfoorumeilla käytyä keskustelua, joka on syntynyt reaktiona viimeaikaisiin väkivaltatapauksiin.

Vuonna 2015 ja alkuvuodesta 2016 mediassa tuotiin esille lukuisia maahanmuuttajataustaisiin miehiin liitettyjä ja kantasuomalaisiin naisiin kohdistuneita raiskaustapauksia. Lisäksi keskustelua käytiin maahanmuuttajamiesten naisiin kohdistuvasta seksuaalisesta häirinnästä. Seksuaalista häirintää koskevaa

keskustelua käytiin etenkin vuodenvaihteessa 2015–2016, jolloin Saksan Kölnissä epäiltiin ulkomaalaistaustaisten miesten ahdistelleen naisia systemaattisesti. Myös Suomessa heräsi epäilyksiä vastaavasta. Vuoden 2017 elokuussa puolestaan keskustelua herättivät marokkolaisen turvapaikanhakijamiehen tekemät puukotukset, joiden seurauksena kuoli kaksi naista sekä loukkaantui kuusi naista ja kaksi uhreja auttamaan mennyttä miestä.

Etsin aineistooni näitä väkivaltatapauksia koskevaa internetkeskustelua vuodelta 2015 ja alkuvuodesta 2016 sekä elokuusta 2017. Kokonaisaineisto koostuu 1) sanomalehtien digiversioissa aiheesta julkaistujen artikkeleiden herättämistä lukijakommenteista; 2) kansalaisten oma-aloitteisesti tuottamista blogikirjoituksista ja niiden lukijakommenteista sekä 3) erilaisilla internetin keskustelufoorumeilla (aikakauslehtien keskustelufoorumeilla sekä Suomi24-keskustelufoorumilla) käydyistä keskusteluista, jotka ovat virinneet reaktiona aihetta koskeviin aloitusviesteihin. Taulukossa 1 näkyvät keskustelufoorumien nimet sekä keskusteluketjut aloittavien artikkeleiden, aloitusviestien ja blogikirjoitusten ja niiden saamien kommenttien määrät.

TAULUKKO 1 TÄHÄN

Valikoin aineistoon lukijakunnaltaan erilaisia sanomalehtiä keskustelua synnyttäneiden tapahtumien alueella julkaistavista sanomalehdistä. Helsingin Sanomat on levikiltään Suomen suurin tilattava sanomalehti, ja sen digiversion käyttäjät ovat aktiivi-ikäisiä, hyvin koulutettuja ja hyvätuloisia kaupunkilaisia. Helsingin Sanomia luetaan ympäri Suomen, kun taas Turun Sanomien levikkialueena on paikallisemmin Varsinais-Suomi. Aikakauslehdistä Demi on suunnattu teini-ikäisille tytöille ja nuorille naisille, ja sen keskustelufoorumia kuvataan

nuorten naisten suurimmaksi yhteisöksi Suomessa. Lapsiperheille suunnatun Kaksplus-lehden keskustelufoorumilla keskustellaan vanhemmuuteen ja äitiyteen liittyvien asioiden lisäksi yleisemmistä aiheista. Suomi24-foorumi puolestaan on suosituin suomalainen keskustelupalsta, jossa keskustellaan hyvin monenlaisista teemoista. Myös blogiaineisto koostuu monenikäisten ja eritaustaisten henkilöiden blogikirjoituksista ja niiden lukijakommenteista.

Koska pyrin tavoittamaan yleistä kansalaiskeskustelua, rajasin aineiston ulkopuolelle suoraan päivänpolitiikkaan kytkeytyvät tai agendaltaan maahanmuuttovastaiset foorumit. Osa aineistoon valikoimistani keskusteluista koostuu maahanmuuttoon sekä kielteisesti että myönteisesti suhtautuvista kannanotoista, osassa taas korostuvat kielteiset kannanotot. Keskustelujen sävy eri foorumeilla vaihtelee paitsi kirjoittajakunnan myös kunkin foorumin moderointilinjausten mukaan. Havaintojeni mukaan keskustelua on moderoitu eniten sanomalehtien digiversioiden kommenttipalstoilla. Kaikilla foorumeilla keskustelua käydään kuitenkin pääosin nimimerkin suojissa, mikä todennäköisesti mahdollistaa suorasukaisempaa viestintää ja kärjekkäämpiä kannanottoja kuin omalla nimellä kommunikoitaessa tai kasvokkaisessa vuorovaikutuksessa (ks. myös Laaksonen & Matikainen 2013).

Koska myös internetkeskustelujen anonyymiyden yllyttämiä äärimmäisiä kannanottoja koskevalta tutkimukselta on alettu vaatia entistä huolellisempaa tutkimusetiikkaa, pyrin takamaan keskustelijoiden tunnistamattomuuden viittaamalla vain kommenttien julkaisuajankohtaan niitä siteeratessani (ks. myös Williams, Burnap & Sloan 2017). Tämän lisäksi olen muokannut sitaattien kirjoitusasua pienillä merkkimuutoksilla ja sanamuodon muunnoksilla, jotta alkuperäiset sitaatit eivät olisi löydettävissä esimerkiksi Googlen vapaatekstihauulla (ks. myös Kuula 2015).

Aineiston analyysissä olen edennyt yleisvaikutelmista yksityiskohtaisempaan analyysiin. Jo aineistoa ensimmäistä kertaa lukiessani huomasin, että keskusteluissa toistuville voimakkaille ja pääosin kielteisille kannanotoille on tyypillistä erilaisiin moraaliarvostelmiin pohjautuvat luokittelut ja yleistykset maahanmuuttajamiesten väkivaltaisuudesta. Tämän pohjalta päädyin hyödyntämään aineiston tulkinnassa moraalijärjestysten tuottamista ja ylläpitämistä jäsentävää kategoria-analyysia (Goodman & Speer 2007; Jayyusi 1984; Jokinen, Juhila & Suoninen 2012).

Kategoria-analyysi on sosiaaliseen konstruktionismiin kiinnittyvä lähestymistapa, jossa tarkastellaan ihmisten, asioiden ja ilmiöiden nimeämisen ja luokittelun merkitystä sosiaalisen todellisuuden ja moraalin rakentumisen prosesseissa. Kategoriat ovat kollektiivisia ja kulttuurisia resursseja, joita käytetään yleistämään tiettyjä asioita, henkilöitä tai ihmisryhmiä ominaisuuksiltaan tietynlaisiksi (esimerkiksi ”hyviksi” tai ”pahoiksi”) sekä määrittelemään ryhmään assosioituja toimintoja moraalisisessa mielessä hyväksyttäviksi tai paheksuttaviksi (Jokinen, Juhila & Suoninen 2012, 10).

Kategoria-analyysin ensimmäisessä vaiheessa tarkastelin väkivallantekijöihin ja heidän toimintaansa sekä toiminnan motiiveihin ja seurauksiin kohdistuvia kategorisoinnin tapoja ja niihin sisältyvää moraalista arvottamista. Kiinnitin erityistä huomiota siihen, kuinka maahanmuuttajamiehiä kuvataan potentiaalisina tai tosiasiallisina väkivallantekijöinä sekä miten itse toimintaa kuvataan, selitetään ja tulkitaan. Analyysin toisessa vaiheessa siirsin huomioni keskusteluissa tuotettuihin yleistäviin ryhmäjakoisiin esimerkiksi ”kantasuomalaisiin” ja ”maahanmuuttajiin” sekä näiden väliseen vertailuun. Ryhmäjakojen kautta keskusteluissa muodostetaan

toiseuttavia moraalihierarkioita eri ryhmien välille sekä siten oikeutetaan tiettyihin ryhmiin kohdistuvaa moraalista ulossulkemista.

Kategoria-analyysille on keskeistä kategorisoinnin tarkastelu seurauksia tuottavana toimintana (Goodman & Speer 2007, 167; Jokinen, Juhila & Suoninen 2012, 53).

Kategorisointi toimii toisinaan toiseuttamisen ja ulossulkemisen instrumenttina, ja siten sillä on todellisia yhteiskunnallisia ja poliittisia seurauksia. Aineiston tulkintapaani voisikin luonnehtia retoriseksi kategoria-analyysiksi, sillä tarkastelen kategorioiden hyödyntämistä tietynlaisia moraalisia arvostelmia ja johtopäätöksiä sisältävässä argumentoinnissa (ks. myös Pilecki ym. 2014, 286). Kiinnitän erityistä huomiota tapoihin, joilla väkivaltaisia maahanmuuttajamiehiä koskevia toiseuttavia kategorisointeja käytetään perustelemaan yleisemmin maahanmuuttoa vastustavia kannanottoja sekä vaatimuksia maahanmuuttopolitiikan kiristämisestä.

Väkivallan ja sen tekijöiden kategorisointi

Tarkastelemissani kansalaiskeskusteluissa maahanmuuttajamiesten tekemästä väkivallasta puhutaan toisinaan yleisenä rikosoikeudellisena kysymyksenä.

Useimmiten ilmiötä kuitenkin merkityksellistetään yksittäistä väkivallantekoa suurempaa symboliarvoa saavana moraalisenä transgressiona sekä erityistä moraalista paheksuntaa, huolta ja pelkoa synnyttävänä toimintana. Toimintaa ja tekijöitä merkityksellistetään kuitenkin eri tavoin. Esittelen seuraavassa keskeisimpiä ja osin päällekkäisiä kategorisoinnin tapoja (kulttuuristava, demonisoiva ja dehumanisoiva) ja näiden kategorisointien kautta tuotettuja väkivaltaisen maahanmuuttajamiehen hahmoja ("takapajuinen barbaari", "vaarallinen paholainen" ja "halveksittava elukka"). Lisäksi tarkastelen niiden retorista käyttöä maahanmuuttajia ulossulkevissa kannanotoissa.

Kulttuuristava kategorisointi

Kulttuuristavassa kategorisoinnissa väkivallantekijöiden oletettua kulttuuritaustaa käytetään tekijöiden ja tekojen kuvailemiseen tavoilla, jotka korostavat kulttuurieroja ja luovat niiden välille arvottavia hierarkioita. Tämä näkyy ensinnäkin niissä moraalista paheksuntaa ilmaisevissa sanavalinnoissa, joilla luonnehditaan nimenomaan maahanmuuttajamiesten tekemäksi epäiltyä tai todettua väkivaltaa. ”Pöyristyttävän epäinhimillistä barbarismia, raakalaismaisuuutta”, kommentoi eräs keskustelija. Väkivaltaa tehneiden kuvataan olevan ”keskiaikaa eläviä barbaareja” ja ”sivistymättömiä tappajia”, jotka tulevat ”kivikauden kulttuureista” tai ”väkivaltaisen heimokulttuurin maista”. Siinä missä rodullistettujen tekijöiden nähdään edustavan väkivaltaisia lähtökulttuureja, Suomi on ”rauhallinen lintukoto” ja suomalaiset ”maailman rauhaa rakastavin kansa”. Kulttuurien vastakkainasetteluun sisältyy käsitys eri kulttuurien yhteensopimattomuudesta:

Suomalainen lintukotomme pilattiin, se on tänne palautettava. Meidän lintukotoomme eivät sovi verenhimoiset ja viattomia naisia tappavat etelän muslimikorppikotkat. (19.8.2017)

Tällainen kulttuurien vastakkainasettelu uusintaa koloniaalista ja orientalistista dualismia länsimaisen sivilisaation ja ei-länsimaisten kulttuurien välillä (Khalid 2011, 15–17). Länsimaiset kulttuurit määrittyvät moderneiksi, edistyneiksi, sivistyneiksi, rationaalisiksi, rauhanomaisiksi, moraaliseksi ja vastaavasti rodullistetut kulttuurit takapajuisiksi, sivistymättömiksi, primitiivisiksi, irrationaalisiksi, moraalittomiksi, raakalaismaisiksi ja barbaarisiksi. Sivilisaatiolla tarkoitetaan modernia edistystä ja järjestystä, kun taas raakalaismaisen väkivallan katsotaan ilmaisevan esimodernia barbarismia ja kaaosta (Malesevic 2014, 327). Länsimaisen sivilisaation ja ei-

länsimaisen barbaarisuuden dualismi toimii kulttuurisen toiseuttamisen pääasiallisena välineenä. Sille keskeinen hahmo on barbaariseksi mielletty ”toinen”, joka esiintyy myös tarkastelemissani keskusteluissa. Alkuperäismerkityksessään sana ”barbaari” tarkoittaa muukalaista, joten ”barbaarin” kategoria ei luo mielikuvaa väkivaltaisesta maahanmuuttajamiehestä vain kulttuurisesti ja moraalisesti alempiarvoisena vaan myös olennaisella tavalla vieraana ja ulkopuolisena (Spencer 2012, 407).

Tarkastelemissani keskusteluissa tuotettu ”barbaarin” hahmo perustuu paitsi oletuksiin takapajuisten kulttuurien väkivaltaisuudesta myös niille ominaisiksi katsottuihin epätasa-arvoisiin ja naisia alistaviin asenteisiin. Esimerkiksi seksuaalista väkivaltaa selitetään sillä, että tekijät ovat lähtöisin ”täysin vieraasta vanhoillisesta patriarkaalisesta kulttuurista”. Tällöin väkivalta määrittyy loukkauksena sekä yleisemmin ihmisyyttä ja ihmisarvoa että erityisesti naisten ihmisarvoa ja sukupuolten tasa-arvoa vastaan.

Kyse on siitä, että keskuudessamme on sellaisiin kulttuureihin identifioituvia ihmisiä, jotka eivät kunnioita länsimaisia tasa-arvo- ja ihmisoikeusperiaatteita. (11.3.2015)

Pääosin naisiin kohdistunutta Turun puukotustapaustakin koskevassa keskustelussa liikutaan tasa-arvon ja ihmisoikeuksien jatkumolla:

Olemme menneet ajassa taaksepäin. Tasa-arvo on laskenut luolamiesten tasolle. Naisia ja tyttöjä jahdataan kaduilla kuin riistaeläimiä. (28.8.2017)

Myös tämänkaltainen kulttuurinen toiseuttaminen pohjautuu modernin sivilisaation ja takapajuksen barbarismin dualismiin. Se korostaa sukupuolten tasa-arvon ja kaikille yhtäläisten ihmisoikeuksien kunnioittamista sivilisaation olennaisena määreenä sekä edistyneisyyden mittarina (Brubaker 2017, 1203.) Sukupuolten tasa-arvon katsotaan muodostavan länsimaiseksi nimetyn arvoperustan, jonka kanssa ei-länsimaisten kulttuurien arvojen oletetaan olevan ristiriidassa (Keskinen 2011, 121). Näin liberaalin länsimaisen kulttuurin vastapooliksi asetetaan perinteiset ja patriarkaaliset kulttuurit, joista tyypillisimpänä esimerkkinä viitataan yleistetyksi islamilaiseen kulttuuriin (Benveniste, Lazaridis & Puurunen 2017, 51). Tähän dualismiin perustuvassa ja sitä vahvistavassa kulttuuristavassa kategorisoinnissa länsimaisten tai suomalaisten kulttuurien ja ei-länsimaisten kulttuurien moraalikäsitteitä hierarkisoidaan tasa-arvokäsitysten pohjalta, kuten tässä maahanmuuttajamiehiä seksuaalisen väkivallan tekijöinä koskevassa kommentissa:

Näistä kulttuureista tulevilla miehillä on länsimaisesta moraalikäsitteestä tyystin poikkeavat mallit taustanaan. Naisilla ei ole ihmisarvoa, kynnyksen raiskauksiin on matala. Suomalaisessa oikeustajussa raiskaus on vakava rikos, jonka tuomioita kansalaiset haluaisivat nostaa. Täällä raiskaajat toimivat täysin vastoin sitä tasa-arvoista moraalikäsitteistä, josta olemme ylpeitä. Islamilaisissa kulttuureissa Koraanin tulkinnat mahdollistavat meidän näkökulmastamme kammottavia yhteiskuntamalleja. (30.11.2015)

”Meidän” ja ”muiden” kulttuurien arvottavalla vertailulla on merkitystä arvioitaessa myös toiminnan tuomittavuutta ja sitä lieventäviä seikkoja sekä siten väkivallantekijän vastuuta tapahtuneesta. Siinä missä maahanmuuttajamiesten

tekemää väkivaltaa selitetään lähes yksinomaan kulttuurisilla syillä, kantasuomalaismiesten vastaavia tekoja selitetään esimerkiksi syrjäytymisellä ja muilla yhteiskunnallisilla tekijöillä, mielenterveysongelmien kaltaisilla yksilöpsykologisilla syillä tai humalatilaa piikkiin menevällä hetkellisellä arviointikyvyn menettämällä.

"Kyllä suomalaisetkin raiskaa" -analogia ei toimi. Maahanmuuttajien tekemissä raiskauksissa ei ole kyse mistään känniläisestä yksittäistapauksesta, jossa arviointikyky on pettänyt vaan kannanotosta suomalaista kulttuuria ja naista kohtaan. Nämä tekijät on kasvatettu päinvastaiseen kulttuuriin. (12.3.2015)

Suomalaisten tekemät joukkoampumiset ovat yksittäisen sekopään mielen nyrjähdysiksi, terrori-iskut taas järjestäytyneitä poliittista ja ideologista sodankäyntiä länsimaita vastaan. (18.8.2017)

Väkivallan kulttuuristavassa kategorisoinnissa tietyn kulttuurin edustajat tai äärimmillään kaikki maahanmuuttajat kategorisoidaan yhdeksi ominaisuuksiltaan samanlaiseksi ja samalla tavalla toimivaksi ryhmäksi. Tämä sulkee pois maahanmuuttajuuteen liittyvät elämäntilanteet ja taustat sekä yhteiskunnalliset eriarvoisuudet tekojen tuomittavuutta lieventävinä asianhaaroina. Näin rodullistetun väkivallan tuomittavuuteen sisältyy ajatus yksittäisestä väkivallantekijästä koko kulttuurinsa edustajana ja sen moraalisesti tuomittavien arvojen toteuttajana. Kun kaikki tietyistä kulttuureista tulevat maahanmuuttajat nähdään vain ja ainoastaan oman kulttuurinsa edustajina, jokaista yksittäistä kulttuurin edustajaa määrittävät ominaisuudet saadaan vaikuttamaan objektiivisilta ja muuttumattomilta.

Vaikka maahanmuuttajiin kohdistetaankin joskus vaatimuksia lähtökulttuurin arvoista irrottautumisesta sekä valtaväestön kulttuurisiin normeihin sopeutumisesta, monia kannanottoja luonnehtii kulttuureja essentialisoiva ja jähmettävä tarkastelutapa. Tiettyihin kulttuureihin liitetyt kielteiset ominaisuudet nähdään syvään juurtuneina ja muuttumattomina. Tämän pohjalta keskusteluissa esitetään epäilyksiä tietyistä kulttuureista olevien maahanmuuttajien sopeutumisesta ”barbariasta meidän kulttuuriimme”, jolloin näiden ryhmien maahantulon estäminen tai jo tulleiden maasta poistaminen näyttäytyy ainoana ratkaisuna väkivaltaongelmaan.

Kuka kuvittelee, että nämä eivät raiskaa ja tapa, jos niitä kieltää? Niillä on tuhansien vuosien perinteet ja kulttuurit takanaan. Ei niitä auta valistaa tai kieltää. Ainoa keino on estää niiden pääsy meidän sivistyneempään kulttuuriyhteisöömme. (24.11.2015)

Miksi luulette, että nuo alistamaan kasvatetut miehet luopuisi ”oikeuksistaan” vain opettamalla? Ne ovat tottuneet siihen julmuuteen eikä niitä vittuakaan kiinnosta mitkään länsimaalaiset arvot :D Siinähan opetatte, todennäköisesti ne vain nyökyttelee ja sitten se on allahu-akbar-all-over-again. Ja tuo oravanpyörähän olisi helppo katkaista :D Niin kauan kun on terrorismin uhkaa, ei otettaisi pakolaisia. That’s it. (23.8.2017)

Demonisoiva kategorisointi

Demonisoivassa kategorisoinnissa maahanmuuttajamiesten tekemä väkivalta nähdään erityisen vaarallisena, koko kansakuntaa uhkaavana turvallisuusriskinä. Jo aiemmassa seksuaalista väkivaltaa koskevassa keskustelussa maahanmuuttajien

väkivallan ja sen uhan katsottiin vaarantavan sekä yksittäisten naisten että kaikkien kansalaisten turvallisuutta. Samanlaiset näkemykset toistuvat Turun puukotuksen jälkeisessä keskustelussa:

Ensin olivat raiskaukset, nyt terrorismia. Jos ei niistä pidä olla huolissaan, niin mistä sitten? Kansalaisten turvallisuus on vaarantunut.
(24.8.2017)

Rodullistettua väkivaltaa ja sen uhkaa koskevaa huolta ilmaistaan moraaliselle paniikille ominaisin dramaattisin sanankääntein: maahanmuuttajamiesten väkivallan kuvaillaan olevan ”suurin vaara Suomelle”, minkä vuoksi Suomi on ”kriisissä” tai ”kansallisessa hälytystilassa”. Väkivaltaa kuvataan käsittämättöminä hirmutekoina ja pahimpana mahdollisena inhimillisen toiminnan muotona, jolloin keskustelussa siirrytään pahuutta koskevan moraalin alueelle. Uhkakuvien luomisessa onkin keskeistä oman kulttuurin ulkopuolelta tulevien väkivallantekijöiden ja heidän toimintansa kategorisoiminen hyvän ja pahan vastakkainasettelun kautta:

Maailmassa on käynnissä jotain paljon enemmän kuin turvapaikanhakijoiden virta Eurooppaan. Käynnissä on hyvän ja pahan taistelu. (26.8.2017)

Turun puukottaja on paha mies, todella paha mies. Olisi pitänyt saada pois Suomesta aikoja sitten. (20.8.2017)

Siinä missä kulttuuristavassa kategorisoinnissa väkivaltaiset maahanmuuttajamiehet nähdään kulttuurisesti takapajuisina ja moraalisesti alempiarvoisina ”barbaareina”, demonisoivassa kategorisoinnissa he hahmottuvat oman kulttuurin normatiivisen pohjan muodostavia arvoja uhkaavina vihollisina, suoranaisin ”kansanvihollisina”.

Kansanvihollisten konstruoiminen on osa moraaliselle paniikille tyypillistä tapaa henkilöidä oman yhteisön arvoihin kohdistuvaa uhkaa tiettyihin yhteisön ulkopuolisiin ja ulkopuolella pidettäviin ihmisryhmiin. Nämä nähdään täysin amoraalisina toimijoina ja jopa pahuuden ruumiillistumina. (Hayle 2013, 1125.) Erityisen alttiita demonisoinnille ovat moraalikäsitteiltään ja kulttuurisilta käytännöiltään patologisoiduista kulttuureista lähtöisin olevat ihmisryhmät.

Uhkakuvia liitetään etenkin muslimeihin, jotka käsitetään länsimaisille kulttuureille vastakkaista uskonnollista ideologiaa toteuttavana sekä länsimaisiin arvoihin vihamielisesti suhtautuvana ihmisryhmänä (Noble 2016, 215; Taras 2012, 4). Siinä missä orientalismin varhaisempaa vaihetta määrittä länsimaisen sivistyksen ja ei-länsimaisen takapajuisuuden dualismi, neo-orientalismiksi tai terrorismin vastaiseksi taisteluksi kutsutulla aikakaudella tämän dualismin rinnalle on tullut entistä vahvempi kulttuurisen konfliktin sekä tähän kytkeytyvän hyvän ja pahan taistelun paradigma (Kerboua 2016, 9). Kulttuurisen konfliktin paradigmassa islam määrittyy väkivallan symboliksi ja islamistinen terrorismi näyttäytyy uudenlaisen pahuuden ilmentymänä (Walsh 2017, 649). Näin neo-orientalismista seuraa islamofobiaa, jossa islam koetaan länsimaiden suurimmaksi sotilaalliseksi, poliittiseksi, uskonnolliseksi ja sosiaaliseksi uhaksi sekä länsimaisen sivilisaation ykkösviholliseksi. Arkisemmalla tasolla ilmenevät uhkakuvat nojautuvat oletuksiin islamista paitsi systemaattisen väkivallan myös vääräuskoisiin kohdistuvan rasismien ja seksismin lähteenä (Awan 2016, 16–18; Törnberg & Törnberg 2016, 133).

Kulttuurisen konfliktin paradigma ja siihen kytkeytyvä islamofobia näkyy tarkastelemissani keskusteluissa siinä, miten muslimimiesten väkivaltaa kuvataan totalisoivasti taistelun termein hyökkäyksenä sekä suomalaista kulttuuria ja

kansakuntaa että koko länsimaista sivilisaatiota vastaan. Muslimien oletetaan ensinnäkin suhtautuvan vihamielisesti sukupuolten tasa-arvon kaltaisiin länsimaisiin arvoihin sekä "erituisiin" ja -uskoihin tai maallistuneisiin länsimaisiin naisiin. Muslimimiesten tekemää väkivaltaa kuvaillaan tämän perusteella esimerkiksi "viharikokseksi" tai "rasistiseksi väkivallaksi". Toiseksi kaikkea muslimimiesten eri aikoina ja paikoissa tekemää väkivaltaa kategorisoidaan terrorismin viitekehyksessä tapahtuvaksi systemaattiseksi toiminnaksi. Esimerkiksi seksuaalista väkivaltaa kuvataan tavoitteiltaan ja seurauksiltaan "organisoiduksi terroriksi" tai "islamistiseksi terrori-iskuksi" sekä äärimmillään sodankäyntiin verrattavaksi toiminnaksi.

Suomalaisen yhteiskunnan peruspilareissa on särö. Ihmisten, erityisesti naisten turvallisuudentunne on menetetty. Ei vain tämän Turun iskun takia vaan jo aiemmin alkaneen raiskauspelon vuoksi. Raiskaus on yksi sodankäynnin ja terrorin muodoista. (27.8.2017)

Muslimimiesten väkivaltaa merkityksellistetään yhdenmukaisena ja systemaattisena islamistisena toimintana, jolla pyritään herättämään turvattomuutta sekä järkyttämään länsimaisten yhteiskuntien peruspilareita. Toiseuttavat uhkakuvat korostuvat etenkin tulkinnoissa, joissa islamilaisen maailman oletetaan pyrkivän länsimaiden tuhoamiseen tai "valkoisen rodun" hävittämiseen maahanmuuton, raiskausten ja terrorismin keinoin.

Ne ovat murhapaikan hakijoita, jotka on tuotu hävittämään valkoinen rotu Euroopasta. (29.8.2017)

Demonisoitujen vihollisryhmien konstruoimiselle onkin ominaista näiden ryhmien väkivallan merkityksellistäminen tiettyjen kulttuuristen, poliittisten ja ideologisten

päämäärien toteuttamiseen tähtääväksi toiminnaksi sekä siten intentionaaliseksi pahaksi (Beck 2002, 44; Pilecki ym. 2014, 290). Siinä missä esimerkiksi kantasuomalaisia joukkosurmaajia kategorisoidaan marginalisaation ja poikkeavuuden termein mielenterveysongelmista kärsiviksi tai syrjäytyneiksi yksilöiksi, muslimeista luodaan kuvaa tarkoituksellisesti suomalaisen tai länsimaisten yhteiskuntien vahingoittamiseen pyrkivinä yhteisöllisinä toimijoina. Tässä mielessä myöskään yksittäiset suomalaiset ”nyrkkisankarit” eivät näyttäyty yhteiskunnan kannalta vaarallisina:

Uskonnollisesti ideologinen terrorismi on huomattavasti vaarallisempaa kuin joku satunnainen suomalainen nyrkinheiluttelija. Nyrkkisankarien kanssa yhteiskunta pysyy kasassa, mutta terrorismi ja poliittinen islam tuhoavat sen. (28.8.2017)

Muslimimpiesten väkivaltaa merkityksellistetään ideologiseksi, suomalaiseen tai laajemmin länsimaalaisten yhteiskuntien normatiiviseen perustaan kohdistetuksi kollektiiviseksi hyökkäykseksi, minkä pohjalta muslimit kategorisoidaan monoliittiseksi pahojen ja vaarallisten toimijoiden ryhmäksi. Tällaiset kaikkia yksilöitä kollektiiviseen kokonaisuuteen kytkevät tulkinnat perustuvat kategoriseen yksinkertaistamiseen, jossa yksilöt, jotka tulevat hyvinkin erilaisista maantieteellistä ja kansallisista taustoista sekä edustavat erilaisia poliittisia ja uskonnollisia näkemyksiä, niputetaan samoilla tavoin ja samoilla perusteilla toimiviksi ideologisiksi toimijoiksi (Holland 2014, 254; Noble 2016, 217). Tämän yksinkertaistamisen myötä kaikki muslimit voidaan mieltää ”riskimateriaaliksi”, joiden maahanmuuton estäminen näyttäytyy välttämättömänä toimenpiteenä tuhon estämiseksi:

Se ettei joku Suomeen tullut muslimi itse kannata väkivaltaa, ei ole puolustus. Hän on kuitenkin itse tullut tänne, osaltaan tuonut ja tukenut meille kuulumatonta vieraskulttuuria ja uskontoa. Jokainen muslimimaahanmuuttaja on osasyllinen Turun iskuun, sillä ilman heitä tämä pahuus ei olisi levinnyt. (26.8.2017)

Siksi on erittäin tärkeää, ettemme päästää heitä tänne tekemään pahojaan. Tuo oppi on pahanlaatuinen syöpä, jonka levitessä tuho on varmaa. (26.8.2017)

Dehumanisoiva kategorisointi

Dehumanisoivassa kategorisoinnissa kärjistetään kulttuurien välisiä moraalisia hierarkioita ihmisen ja eläimen kategorian vastakkainasettelun kautta.

Moraalistatukseltaan alempiarvoisiin kulttuureihin kuuluvien miesten tekemää väkivaltaa kategorisoidaan lähtökulttuurin primitiivisyyden ilmentäjäksi. Miehiä nimitetään esimerkiksi "elukoiksi", "pedoiksi", "villieläimiksi", "aavikkokäärmeiksi" ja "rotiksi", "karva-apinoiksi" sekä "somalin" ja "simpanssin" yhdistäen "sompansseiksi". Eläiminä representoitujen maahanmuuttajamiesten oletetaan toimivan eläimellisten viettiensä ja himojensa vallassa:

Miksi me otetaan näitä älyllisesti vajaita alkuapinoita maahamme? On jo huomattu, että ajattelevat alapäällä. Pois tällaiset vajakit maastamme!
(24.11.2015)

Ihminen pystyy vastustamaan viettejään ja olemaan raiskaamatta nähdessään seksikkään naisen. Neekeri ei pysty vastustamaan

eläimellisiä viettejään nähdessään paljasta ihoa. Loppupäätelmä:

Neekeri on eläin? (18.10.2015)

Toiseuttava kuvaus "neekerin" ja "ihmisen" eroavaisuudesta juontaa juurensa koloniaaliseen myyttiin valkoihaisia naisia pahoinpitelevistä ja raiskaavista tummaihoisista villeistä (Balkenhol, Mepschen & Duyvendak 2016, 104). Myytin ytimessä on rodullistava hierarkia länsimaisen sivilisaation ja rationaalisuuden sekä ei-länsimaisen kulttuurin primitiivisyyden, epärationaalisuuden ja kontrolloimattomuuden välillä. Hierarkian myötä valkoihoinen länsimaalaisuus paikantuu älyllisten ja moraalisten kompetenssien alueelle ja rodullistettu toiseus sen ulkopuolelle. (Baird 2009, 385.) Myös monissa aineistoni puheenvuoroissa ei-länsimaisten kulttuurien edustajat esitetään henkisesti ja moraalisesti vähemmän kehittyneinä, aggressiivisten yllykkeidensä ja seksuaalisten halujensa ohjaamina, itsekontrolliin kykenemättöminä ja viettiensä vallassa toimivina eläiminä. Esimerkiksi muslimeja kuvaillaan orientalistisiin myytteihin perustuen väkivallalla mässäilevinä tai "väkivaltaorgioita" viettävinä raakalaisina, joiden ei katsota kuuluvan ihmiskunnan piiriin.

Muslimi on raaka elukka, joka on opetettu tappamaan lapsesta saakka.

(19.8.2017)

Tämä raakalaismainen naistenpuukottaja on poistunut teollaan

ihmiskunnan piiristä. (26.8.2017)

Tämänkaltaiset maahanmuuttajamiesten ominaisuuksien ja toiminnan kuvaukset toimivat pohjana heitä dehumanisoivalle eli epäinhimillistävälle kategorisoinnille, joka on toiseuttamisen äärimmäinen muoto (Esses, Medianu & Lawson 2013, 522).

Dehumanisoivan kategorioinnin kohteena olevien ryhmien edustajilta kielletään ihmisarvo heidän eläimellisiksi miellettyjen ominaisuuksiensa ja toimintansa perusteella (Bastian, Jetten & Haslam 2014, 89; Oliver 2011, 88). Rodullistavissa valtasuhteissa muodostunut ja rodullisia toisia ulossulkeva ihmisyyden kategoria rakentuu länsimaisen moraalisubjektin normiin, johon verrattuna rodullisesti toiset asettuvat kognitiivisilta ja moraalisilta kyvyiltään vajavaisiksi, moraalistatukseltaan alempiarvoisiksi tai täysin amoraalisiksi toimijoiksi (Marhia 2013, 23). Heidän oletetaan olevan kykeneviä kokemaan vain eläimille tyypillisiä primitiivisiä tunteita, mutta ei ihmislajille ominaisia, syyllisyyden tai myötätunnon kaltaisia moraalitunteita. Äärimmillään tämän ryhmän edustajien toiminnan katsotaan osoittavan heidän olevan moraalistatukseltaan eläimiäkin alempiarvoisia olioita tai pelkkää jätettä:

Jopa eläimelläkin on korkeampi moraalit. Tuo mamu [=maahanmuuttaja] osoittaa olevansa lehmää, sikaa, koiraa, kärpääkin alempi olio.
(12.10.2015)

Näin tekevällä ei ole mitään ihmisarvoa vaan on roskaa, joka kuuluu roskakoriin ja jätepuristimen kautta polttolaitokseen. (4.12.2015)

Ihmisarvon kieltävästä dehumanisoinnista seuraa äärimmäistä moraalista eksklusiota, jossa ihmisyyden ulkopuoliseksi esitetty olento suljetaan myös ihmiskunnan muodostaman moraaliyhteisön ulkopuolelle (Oliver 2011; 87–89; Opatow 2001, 3). Tämä kuvitteellinen moraaliyhteisö koostuu toistensa moraalisen arvon, ihmisarvon ja synnynnäiset ihmisoikeudet tunnistavista sekä niitä kunnioittavista ja suojelevista kanssaihmisistä. Epäinhimillistettyjen ryhmien edustajien katsotaan menettävän jäsenyytensä tähän moraaliyhteisöön sekä samalla

oikeutensa ihmisarvoiseen kohteluun moraalista järjestystä rikkovalla toiminnallaan tai ominaisuuksillaan, mikä luo perusteita eettiselle etäisyydelle (Oliver 2011, 87).

Moraaliyhteisön ulkopuolisten ei katsota ansaitsevan arvostusta tai myötätuntoa.

Päinvastoin heidät asetetaan paheksunnan, halveksunnan, inhon, vihan ja suoranaisen torjunnan oikeutetuiksi kohteiksi. (Tileaga 2015, 116–121.)

Moraaliyhteisön ulkopuolisuudesta juontuvalla ihmisarvon ja -oikeuksien menettämällä oikeutetaan näihin ryhmiin kohdistuvaa, tavallisesti epäeettiseksi ja kohtuuttomaksi miellettyä kohtelua, kuten ennakkoluuloja, rasismia, rakenteellista ja symbolista syrjintää sekä julmuuksia ja väkivaltaa. Tällaisen kohtelun oikeuttamisella riisutaan viimeisetkin rippeet dehumanisoinnin kohteena olevan ihmisryhmän moraalisesta statuksesta ihmisenä. (Oliver 2011, 87.) Myös tarkastelemissani keskusteluissa väkivaltaa tehneiden maahanmuuttajamiesten katsotaan ansaitsevan torjuntaa, ulossulkemista, halveksuntaa ja suoranaista väkivaltaa heihin liitettyjen ominaisuuksien ja toiminnan pohjalta:

Nuo raiskaajaelukat pitäisi teurastaa turkistarhaelukoille syötettäväksi halal-lihaksi. Saataisiin vähänkään takaisin näiden apinaeläinten hyysäyskuluista. (1.12.2015)

Moraalisen ulossulkemisen perusteet ja muodot

Edellä esittelemäni kategorisoinnit perustuvat moraalihierarkioihin, jotka korostavat suomalaisuuden tai länsimaalaisuuden moraalista paremmuutta ja rodullistettujen ihmisryhmien moraalista alempiarvoisuutta tai täydellistä moraalittomuutta.

Moraalihierarkiat luovat perusteita moraalille ulossulkemiselle, joka ehdollistaa ja rajaa rodullistettujen ryhmien kuulumista suomalaiseen yhteiskuntaan, kansakuntaan

tai äärimmillään koko ihmiskuntaan monilla, niin symbolisilla kuin konkreettisillakin, tavoilla. Esimerkiksi seksuaaliseen väkivaltaan syyllistymällä moraalijärjestystä rikkoneen turvapaikanhakijan katsotaan menettävän ihmisarvonsa ja -oikeutensa sekä sen myötä oikeutensa jäädä maahan:

Jos satuttaa noin toista ihmistä, se on hyvästit tuon henkilön ihmisarvolle. Eli takaisin vaan mononkuva takapuolella. (1.12.2015)

Miten muka sellaisella olisi oikeus jäädä tänne vetoamalla ihmisoikeuksiin, joka on raiskaamalla riistänyt toiselta ihmisoikeudet? (4.12.2015)

Kansainväliset ihmisoikeussopimukset pyrkivät suojelemaan tasapuolisesti kaikkien ihmisten synnynnäiseksi katsottua ihmisarvoa ja siihen kytkeytyviä ihmisoikeuksia, minkä lisäksi pakolaiset määritellään erityisen haavoittuvaksi ja turvattomaksi, suojeeluun ja avunsaamiseen oikeutetuksi ihmisryhmäksi (Goodman, Sirriyeh & McMahon 2016, 106). Tarkastelemissani keskusteluissa rodullistettujen ryhmien ihmisarvo ja -oikeudet nähdään kuitenkin ehdollistettuina: ihmisarvo ja -oikeudet eivät kuulu kaikille automaattisesti, vaan ne ansaitaan tai menetetään toiminnan moraalisuuden perusteella. Näin moraalista järjestystä rikkoneen turvapaikanhakijan ei katsota ansaitsevan hakemaansa turvaa ja suojelua:

Miksi pitää suojele ja vaalia sellaisen elämää, joka ei tee muuta kuin paha kanssaihmisille? Raiskaa ja tappaa naisia ja lapsia? Onhan nähty moneen kertaan etteivät nuo kadu mitään, päinvastoin vaan innolla jatkavat raiskaamista ja tappamista niin kauan kuin henki heissä pihisee. (21.1.2016)

Miten joku voi pitää tappajaa, joka tappaa ilman syytä, ihmisenä? Ja ajatella, että tappajasta pitäisi huolehtia? (25.8.2017)

Ihmiskunnan ja sen myötä ihmisarvon ja -oikeuksien ulkopuolelle sulkemista perustelevien kannanottojen mukaan ihmisoikeuksien menettäminen on oikeudenmukainen seuraus moraalial rikkovasta toiminnasta. Rodullistetun väkivallantekijän maastapoistamista ja palauttamista vaarallisiksi tiedettyihin oloihin perustellaan sillä, että tämä on teollaan "luopunut ihmisoikeuksistaan" ja siten "on itse vastuussa mahdollisesta kuolemastaan". Teon seurauksista vastuuttamisella luodaan eettistä etäisyyttä suhteessa oman moraaliyhteisön ulkopuolelle suljettuihin väkivallantekijöihin. Teoista koituvista seurauksista vastuullistamisen periaatteen nähdään kuitenkin koskevan vain muualta tulleita väkivallantekijöitä. Sen sijaan kantasuomalaisilla väkivallantekijöillä nähdään olevan kansalaisuuden suoja takaamassa kuulumista suomalaisten muodostamaan moraaliyhteisöön ja siihen sisältyviin ihmisoikeuksiin:

Jos joku maahanmuuttaja päättää riistää toiselta ihmisoikeudet ja oikeuden koskemattomuuteen, niin tietenkään sen paikka ei ole täällä. Meillä on raiskaajia omastakin takaa, mutta heillä on sellainen juttu kuin Suomen kansalaisuus. (9.12.2015)

Mamut ovat tulleet suomeen, kun suomalaiset ovat syntyneet suomessa, onko eroa mitä? Näitä mamuja hyysätään ja paapotaan, jätkät tekevät rikoksia, miksi siis näitä pitäisi sietää hetkeäkään? (27.11.2015)

Maahanmuuttajat, joilla ei ole Suomen kansalaisuutta tai suomalaisen syntyperän tuomaa suojaa, asetetaan lähtökohtaisesti alttiiksi erityiselle moraaliselle arvioinnille ja ulossulkemiselle. Universaalia velvoitetta kaikkien suojelun tarpeessa olevien auttamiseen kyseenalaistetaan ja rajoitetaan myös toteamalla, että suomalaisilla on vastuu vain oman maan kansalaisista ja näiden hyvinvoinnista. Näin maahanmuuttajien auttaminen määrittyy turhana tai jopa kansakunnan turvallisuutta uhkaavana ”hyysäämisenä” ja ”paapomisena”. Nationalistinen näkökulma erottuu tällä tavoin humanitaarisesta näkökulmasta, joka korostaa universaalia solidaarisuutta sekä ihmisten alkuperästä ja kansallisuudesta riippumatonta moraalista velvollisuutta auttaa kaikkia. Tämän sijaan nationalistinen näkökulma painottaa moraalisen huolenpidon velvollisuuden rajaamista vain omiin kansalaisiin sekä oman kansakunnan edun suojelemista ulkoisia uhkia vastaan. (Pasamonik 2017, 94.)

Kansakuntaan kuuluvien etuoikeutettu asema ja ensisijaisuus näkyvät myös kommentteissa, jotka asettavat oman maan kansalaisten turvallisuuden tärkeämmäksi kuin muualta tulevien ihmisoikeudet ja avuntarpeen:

Olen täysin, TÄYSIN eri mieltä vapaasta liikkuvuudesta.

Kantasuomalaisten turvallisuus ja katurauha ovat tärkeämpiä kuin ihmisoikeudet, joihin on varaa vasta kun muut asiat ovat kunnossa.

(22.8.2017)

Kantasuomalaisten turvallisuus ja maahantulijoiden ihmisoikeudet asettuvat toisilleen vastakkaisiksi arvoiksi, ja kantasuomalaisten turvallisuus korostuu humanitaaristen ihmisoikeuksien kustannuksella (ks. myös Kilby & Horowitz 2013, 739).

Kantasuomalaisten turvallisuuden ensisijaisuudella perustellaan väkivallantekijöiden maastapoistamisen lisäksi myös ulossulkemista, joka kohdistuu yleisemmin kulttuuriselta, etniseltä tai uskonnolliselta taustaltaan samanlaisiksi oletettuihin maahanmuuttajiin tai äärimmillään kaikkiin maahanmuuttaja- ja ulkomaalaistaustaisiin henkilöihin. Kun kaikki maahanmuuttajat nähdään ”riskimateriaalina”, heihin kohdistuvan ennaltaehkäisevän ulossulkemisen katsotaan olevan välttämätöntä väkivaltariskin minimoimiseksi ja kantasuomalaisten turvallisuuden takaamiseksi (ks. myös Jiang & Erez 2017, 13). Tällaista ennaltaehkäisevää eksklusiota edustavat ehdotukset maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan kiristämisestä sekä jo maahan tulleiden eristämisestä leireille tai liikkumisen kontrolloinnista jalkapantojen avulla.

Tarkastelemani keskustelut ovat osa jo pidempään jatkunutta ”turvallistamisen” tendenssiä, jossa maahanmuutto määrittyy maahanmuuttajia vastaanottavien länsimaiden turvallisuusongelmaksi (Lazaridis & Wadia 2015, 2). Väkivallan uhan merkitys turvallistamisessa korostui ”pakolaiskriisiä” koskevassa eurooppalaisessa keskustelussa. Vielä vuoden 2015 alkupuolella painotettiin pakolaisten turvattomuuteen liittyvää humanitaarista kriisiä. Marraskuussa tapahtuneen Pariisin terroristi-iskun ja vuodenvaihteessa Kölnissä tapahtuneeksi epäillyn seksuaalisen väkivalta-aallon myötä kriisiksi kuitenkin alettiin yhä vahvemmin määritellä pakolaisten muodostama väkivallan uhka heitä vastaanottavien länsimaiden turvallisuudelle. (Goodman, Sirriyeh & McMahon 2017, 112.) Tämän tyyppistä väkivallan uhkaan perustuvaa maahanmuuton turvallistamista käytetään monin tavoin maahanmuuttovastaisuuden vahvistamiseen sekä siihen kytkeytyviin

poliittisiin ja yhteiskunnallisiin päämääriin (Boulila & Carri 2017, 287; Vollmer & Karakayali 2017, 12–13).

Maahanmuuton turvallistamisen ytimessä ovat paitsi uhkakuvat väkivallasta fyysisenä turvallisuusriskinä myös symbolisemmän tason huoli moraalisten kulttuurierojen muodostamasta uhasta länsimaiselle sivilisaatiolle ja sen normatiivisen pohjan muodostaville liberaaleille arvoille (Moffette & Vadasaria 2016, 5). Aiemmin niin keskeisten kansallisvaltion historiallisia, etnisiä ja rodullisia rajoja korostavien perusteluiden sijaan muualta tulevien kuulumista rajataan yhä vahvemmin länsimaisia liberaaleja arvoja puolustavalla ”kulttuurinationalismilla”. Sen kautta oletuksia tiettyjen ihmisryhmien kyvyttömyydestä tai haluttomuudesta omaksua länsimaisen kulttuurin keskeisiä arvoja käytetään pääasiallisena perusteena näiden ryhmien ulossulkemiseen. (Brubaker 2017, 1203; Tonkiens & Duyvendak 2016, 2.)

Lopuksi

Suomessa käytävälle kansalaiskeskustelulle ominaiset kategorisoinnin tavat eivät ole muodostuneet kulttuurisessa tyhjiössä, vaan ne ovat osa maailman digitalisoitumisen myötä yhä ketterämmin ylitraajaisesti liikkuvia ja ajassa muuntuvia diskursseja. Samantyyppistä maahanmuuttajamiesten väkivallan toiseuttamista on huomattu eri puolilla Eurooppaa (Awan 2016; Boulila & Carri 2017; Törnberg & Törnberg 2016) sekä Australiassa (Grewal 2017), Kanadassa (Moffette & Vadasani 2016) ja Yhdysvalloissa (Jiang & Erez 2017) tehdyissä tutkimuksissa. Oman tutkimukseni tavoin myös nämä, useimmiten jälkikoloniaalisen teorian viitekehyksessä tehdyt, tutkimukset toteavat vanhojen ja uusien ajattelutapojen kietoutuvan yhteen maahanmuuttajamiesten väkivallan toiseuttamisessa. Sekä

vanhempi länsimaisen sivilisaation ja ei-länsimaisen barbaarisuuden dualismia korostava kolonialistinen ja orientalistinen ajattelu että uudemmat ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon nojautuvan länsimaisen kulttuurin yliveritaisuutta korostavat diskurssit ovat osana toiseuttamisen prosessia (Farris 2017; Grewal 2017).

Olen tutkimuksessani hyödyntänyt jälkikoloniaalin tutkimuksen näkökulmia ja niihin luontevasti kytkeytyvän kategoria-analyysin keinoja. Näin olen kyennyt muodostamaan moniulotteisempaa kuvaa maahanmuuttajamiesten väkivaltaisuutta koskeville kansalaiskeskustelulle ominaisista toiseuttamisen prosesseista, kuin olisi ollut mahdollista rajoittamalla tutkimustani alun perin inspiroineen moraalisen paniikin tutkimuksen näkökulmiin. Moraalisen paniikin tutkimukselle keskeinen kansanvihollisten konstruointi koskee vain yhtä tarkastelemilleni kansalaiskeskusteluille ominaista kategorisoinnin muotoa: maahanmuuttajamiesten väkivaltaa demonisoivaa kategorisointia. Tutkimukseni tuo esille, kuinka erilaiset kategorisoinnit tavat edustavat eriasteista toiseuttamista: siinä missä kulttuuristavassa kategorisoinnissa luodaan moraalisen alempi- ja ylempiarvoisuuden mukaisia moraalihierarkioita, dehumanisoivassa kategorisoinnissa ihmisen ja eläimen vastakkainasettelu sulkee kohteensa kokonaan moraalin ulkopuolelle.

Tutkimukseni mukaan maahanmuuttajamiesten väkivallan kategorisoinnin tavat tuottavat maahanmuuttajille erilaisia moraalisia statuksia ja niiden pohjalta erilaisia perusteita moraaliselle eksklusiolle. Tutkimukseni keskeisin kontribuutio suhteessa sekä moraalisen paniikin tutkimukseen että jälkikoloniaaliin tutkimukseen on moraalisen eksklusion käsitteen tuoma lisäarvo moraalin, toiseuttamisen ja eksklusion keskinäisten ja toisiaan vahvistavien kytkösten analyysiin. Moraalisen

ekskluusion näkökulma tarjoaa analyyttisiä välineitä erilaisiin toiseuttaviin kategorisointeihin perustuvan ulossulkemisen moraalisten perusteiden jäsentämiseen. Lisäksi se luo käsitteellisiä yhteyksiä ulossulkemisen sekä ihmisarvon ja -oikeuksien symbolisen muodostumisen välille. Näin se tuo esille mekanismeja, joiden kautta legitimoidaan maahanmuuttovastaisia ja kokonaisia ihmisryhmiä kansakunnan tai äärimmillään koko ihmiskunnan ulkopuolelle sulkevia kannanottoja.

Tarkastelemieni kansalaiskeskustelujen analyysin perusteella maahanmuuttovastaisen retoriikan keskeisenä mekanismina toimii toiseuttaviin kategorisointeihin pohjautuva moraalinen eksklusio. Sen kautta maahanmuuttovastaisuus näyttäytyy oikeutettuna ja suorastaan eettisenä responssina oman kansakunnan tai laajemmin koko länsimaisen sivilisaation moraalista perustaa dramaattisella tavalla uhkaavaan toimintaan. Tällöin uhkakuvan torjumiseksi on oikeutettua käyttää kaikkia, myös kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden näkökulmasta epäeettisiä, keinoja ja ratkaisuja. Moraalisen eksklusion näkökulman kautta näkyväksi tulee se, miten keskusteluissa ei ole pohjimmiltaan kyse vain maahanmuuttajamiesten tekemään väkivaltaan suhtautumisesta, vaan yhteiskunnallisiin ja globaaleihin muutoksiin kytkeytyvistä, ihmisarvoa, ihmisarvoista kohtelua ja muita eettisiä kysymyksiä koskevista käsityksistä ja niiden oikeuttamisesta.

Kiitokset

Artikkeli on kirjoitettu osana tutkimushanketta *Yhteiskunnallisten eriarvoisuuksien väkivaltaistavat tulkinnat* (2017–2020, Koneen säätiö).

Kirjallisuus

Awan, Imran. 2016. "Cyber-Islamophobia and Internet Hate Crime." Teoksessa *Islamophobia in Cyberspace: Hate Crimes go Viral*, toim. Imran Awan. New York: Routledge, 7–21.

Baird, Barbara. 2009. "Morality and Patriarchal White Sovereignty." *International Feminist Journal of Politics* 11:3, 1461–391.

Bastian, Brock, J. Jetten & Nick Haslam. 2014. "An Interpersonal Perspective on Dehumanization." Teoksessa *Humaness and Dehumanization*, toim. Paul G. Bain, Jeroen Vaes & Jacques Philippe Leyens. Lontoo: Routledge, 86–110.

Beck, Ulrich. 2002. "The Terrorist Threat. World Risk Society Revisited." *Theory, Culture & Society* 19:4, 39–55.

Balkenhol, Markus, Paul Mepschen & Jan Willem Duyvendak. 2016. "The Nativist Triangle: Sexuality, Race and Religion in the Netherlands." Teoksessa *The Culturalization of Citizenship*, toim. Jan Willem Duyvendak, Peter Geschiere & Evelien Tonkiens. Lontoo: Palgrave Macmillan, 97–112.

Benveniste, Anne, Gabriella Lazaridis & Heini Puurunen. 2015. "Populist Othering and Islamophobia." Teoksessa *Understanding the Populist Shift. Othering in a Europe in Crisis*, toim. Gabriella Lazaridis & Giovanna Campari. Lontoo: Routledge, 50–69.

Boulila, Stefanie & Christiane Carri. 2017. "On Cologne: Gender, Migration and Unacknowledged Racisms in Germany." *European Journal of Women's Studies* 24:3, 286–293.

Brubaker, Rogers. 2017. "Between Nationalism and Civilizationism: The European Populist Moment in Comparative Perspective." *Ethnic and Racial Studies* 40:8, 1191–1226.

Campani, Giovanna & Gabriella Lazaridis. 2017. "Introduction: The Concept and its Definitions." Teoksessa *Understanding the Populist Shift. Othering in a Europe in Crisis*, toim. Gabriella Lazaridis & Giovanna Campari. Lontoo: Routledge, 1–12.

Cohen, Stanley. 2002. *Folk Devils and Moral Panics*. Lontoo: Routledge.

Couldry, Nick & Andreas Hepp. 2013. "Conceptualizing Mediatization" *Communication Theory* 23, 191–202.

Esses, Victoria M. & Stelian Medianu. 2013. "Uncertainty, Threat, and the Role of the Media in Promoting the Dehumanization of Immigrants and Refugees." *Journal of Social Issues* 69:3, 518–546.

Farris, Sara. 2017. *In the Name of Women's Rights: The Rise of Femonationalism*. Durham: Duke University Press.

Gambetti, Zeynep & Marcial Godoy-Anativia. 2013. "Introduction. States of (In)security: Coming to terms with an Erratic Terrain." Teoksessa *Rhetorics of Insecurity: Belonging and Violence in the Neoliberal Era*, toim. Zeynep Gambetti & Marcial Godoy-Anativia. New York: New York University Press, 1–19.

Garner, Steve. 2009. *Racisms*. Lontoo: Sage.

Goodale, Mark. 2016. "Human Values and Moral Exclusion." *Ethics & Global Politics* 9:1, 1–13.

Goodman, Simon & Susan A. Speer. 2007. "Category Use in the Construction of Asylum Seekers." *Critical Discourse Studies* 4:2, 165–185.

Goodman, Simon, Ala Sirriyeh & Simon McMahon. 2017. "The Evolving (Re)categorisations of Refugees throughout the "Refugee/Migrant Crisis." *Journal of Community & Applied Social Psychology* 27, 105–114.

Grewal, Kiran. 2017. *Racialised Gang Rape and the Reinforcement of Dominant Order: Discourses of Gender, Race and Nation*. Lontoo: Routledge.

Hayle, Steven. 2013. "Folk Devils without Moral Panics: Discovering Concepts in the Sociology of Evil." *International Journal of Criminology and Sociological Theory* 6:2, 1125–1137.

Holland, Jack. 2014. "The Elusive Essence of Evil: Constructing Otherness in the Coalition of the Willing." Teoksessa *Arguing Counter-Terrorism. New Perspectives*, toim. Daniela Pisoiu. Lontoo: Routledge, 201–220.

Jiang, Jize & Edna Erez. 2017. "Immigrants as Symbolic Assailants: Crimmigration and Its Discontents." *International Criminal Justice Review* 27:1, 1–20.

Jayyusi, Lena. 1984. *Categorization and the Moral Order*. Lontoo: Routledge.

Jokinen, Arja, Kirsi Juhila & Eero Suoninen. 2012. *Kategoriat, kulttuuri & moraali. Johdatus kategoria-analyysiin*. Tampere: Vastapaino.

Keskinen, Suvi. 2011. "Borders of the Finnish Nation: Media, Politics and Rape by 'Foreign' Perpetrators." Teoksessa *Media in Motion. Cultural Complexity and*

Migration in the Nordic Region, toim. Elisabeth Eiden & Kaarina Nikunen. Farnham: Ashgate, 107–124.

Keskinen, Suvi. 2012. "Limits to Speech? The Racialised Politics of Gendered Violence in Denmark and Finland." *Journal of Intercultural Studies* 33:3, 261–274.

Keskinen, Suvi. 2014. "Re-Constructing the Peaceful Nation: Negotiating Meanings of Whiteness, Immigration and Islam After a Shopping Mall Shooting." *Social Identities: Journal for the Study of Race, Nation and Culture* 20:6, 471–485.

Keskinen, Suvi, Lena Näre & Salla Tuori. 2015. "Valkoisuusnormi, rodullistamisen kritiikki ja sukupuoli." *Sukupuolentutkimus–Genusforskning* 28:4, 2–5.

Kerboua, Salim. 2016. "From Orientalism to Neo-Orientalism: Early and Contemporary Constructions of Islam and the Muslim World." *Intellectual Discourse* 24:1, 7–34.

Khalid, Maryam. 2011. "Gender, Orientalism and Representations of the 'Other' in the War on Terror." *Global Change, Peace & Security* 23:1, 15–39.

Kilby, Laura & Ava Horowitz. 2013. "Opening Up Terrorism Talk: The Sequential and Categorical Production of Discursive Power." *Discourse & Society* 24:6, 725–742.

Kuula, Arja. 2015. *Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys*. Tampere: Vastapaino.

Laaksonen, Salla-Maaria & Janne Matikainen. 2013. "Tutkimuskohteena vuorovaikutus ja keskustelu verkossa." Teoksessa *Otteita verkosta: Verkon ja*

sosiaalisen median tutkimusmenetelmät, toim. Salla-Maaria Laaksonen, Janne Matikainen & Minttu Tikka. Tampere: Vastapaino, 193–215.

Lazaridis, Gabriella & Khurseed Wadia. 2015. "Introduction." Teoksessa *The Securitisation of Migration in the EU: Debates Since 9/11*, toim. Gabriella Lazaridis & Khurseed Wadia. Lontoo: Palgrave Macmillan, 1–16.

Malesevic, Sinisa. 2014. "Taming or Disguising Violence? War, Civilisation and Social Theory." *Journal of Political Power* 7:2, 325–334.

Marhia, Natasha. 2013. "Some Humans are More Human than Others: Troubling the 'Human' in Human Security from a Critical Feminist Perspective." *Security Dialogue* 44:1, 19–35.

Moffette, David & Shaira Vadasaria. 2016. "Uninhibited Violence: Race and the Securitization of Immigration." *Critical Studies on Security* 4:3, 1–15.

Noble, Greg. 2016. "Where's the Moral in Moral Panic? Islam, Evil and Moral Turbulence." Teoksessa *Global Islamophobia: Muslims and Moral Panic in the West*, toim. George Morgan & Scott Poynting. Lontoo: Routledge, 215–232.

Oliver, Sophie. 2011. "Dehumanization: Perceiving the Body as (In)Human." Teoksessa *Humiliation, Degradation, Dehumanization. Human Dignity Violated*, toim. Paulus Kauffmann, Hannes Kuch, Christian Neuhäuser & Elaine Webster. Lontoo: Springer, 85–100.

Opatow, Susan. 2001. "Social Injustice." Teoksessa *Peace, Conflict, and Violence*, toim. Christie, D. J., R.V Wagner & D.A. Winter. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 102–109.

- Pasamonik, Barbara. 2017. "Moral Panic about Refugees in Poland as a Manifestation of Cultural Transformation." *Multicultural Studies* 2:1, 87–101.
- Pilecki, Andrew, Jonathan M. Muro, Phillip L. Hammack & Carley M. Clemons. 2014. "Moral Exclusion and the Justification of U.S. Counterterrorism Strategy: Bush, Obama, and the Terrorist Enemy Figure." *Peace and Conflict: Journal of Peace Research* 20:3, 258–299.
- Rohloff, Amanda, Jason Hughes, Julian Petley & Chas Critcher (2013) "Moral Panics in the Contemporary World: Enduring Controversies and Future Directions." Teoksessa *Moral Panics in the Contemporary World*, toim. Chas Critcher, Jason Hughes, Julian Petley & Amanda Rohloff. New York: Bloomsbury, 1–33.
- Scheibelhofer, Paul. 2017. "'It won't Work without Ugly Pictures': Images of Othered Masculinities and the Legitimation of Restrictive Refugee-Politics in Austria." *Norma – International Journal of Masculinity Studies* 12:2, 96–111.
- Scholte, Jan Aart. 2005. *Globalization. A Critical Introduction*. New York: Palgrave Macmillan.
- Spencer, Alexander. 2012. "The Social Construction of Terrorism: Media, Metaphors and Policy Implications." *Journal of International Relations and Development* 15:3, 393–419.
- Taras, Raymond. 2012. *Xenophobia and Islamophobia in Europe*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Tileaga, Cristian. 2015. *The Nature of Prejudice: Society, Discrimination and Moral Exclusion*. Lontoo: Routledge.

Tonkiens, Evelien & Jan Willem Duyvendak. 2016. "Introduction: The Culturalization of Citizenship." Teoksessa *The Culturalization of Citizenship. Belonging and Polarization in a Globalizing World*, toim. Peter Geschiere & Evelien Tonkiens. Lontoo: Palgrave Macmillan, 1–20.

Törnberg, Anton & Petter Törnberg. 2016. "Muslims in Social Media Discourse." *Discourse, Context and Media* 13, 132–142.

Vollmer, Bastian & Serhat Karakayali. 2017. "The Volatility of the Discourse on Refugees in Germany." *Journal of Immigrant & Refugee Studies* 29:3, 1–22.

Walsh, James. 2017. "Moral Panics by Design: The Case of Terrorism." *Current Sociology* 65:5, 643–662.

Williams, Matthew, Pete, Burnap & Luke Sloan. 2017. "Towards an Ethical Framework for Publishing Twitter Data in Social Research." *Sociology* 51:6, 1149–1168.